

RAAD VAN STATE, AFDELING ADMINISTRATIE.

A R R E S T

**nr. 60.221 van 18 juni 1996
in de zaak A. 68.702/X-6516.**

In zake : 1. Lucie LAMBRECHT,
2. Brigitte GEERINCKX,
3. de n.v. ART RESEARCH AND CONTACT,
die woonplaats kiezen bij
Advocaten P. PEETERS en A. MONSAERT,
kantoor houdende te BRUSSEL,
Brederodestraat 13.

tegen :

de stad BRUSSEL,
die woonplaats kiest bij
Advocaat N. WEINSTOCK,
kantoor houdende te BRUSSEL,
Defrélaan 19.

tussenkomen de partij :

de n.v. ALBID,
die woonplaats kiest bij
Advocaat M. SENELLE,
kantoor houdende te BRUSSEL,
Terhulpsesteenweg 110, bus 5.

D E R A A D V A N S T A T E, X e K A M E R,

Gezien het verzoekschrift dat Lucie LAMBRECHT, Brigitte GEERINCKX en de n.v. ART RESEARCH AND CONTACT op 30 april 1996 hebben ingediend om bij uiterst dringende noodzakelijkheid de schorsing te vorderen van :

1. de uitdrukkelijke of impliciete beslissing van de stad Brussel om aan Albert-Jean en Philippe NIELS en/of n.v. ALBID, eigenaars en uitbaters van het restaurant "Au Duc d'Arenberg" aan de Kleine Zavel te 1000 Brussel de toelating te geven tot de exploitatie van een terras op het voetpad gelegen aan de hoek Kleine Zavel en de Wolstraat vóór het restaurant "Au Duc d'Arenberg";

2. de voorafgaande uitdrukkelijke of impliciete beslissing van de stad Brussel om op verzoek en op kosten van de heren NIELS en/of n.v. ALBID, voornoemd, het voetpad gelegen aan de hoek Kleine Zavel - Wolstraat vóór het restaurant "Au Duc d'Arenberg" te verbreden en
 3. de voorafgaande uitdrukkelijke of impliciete beslissing om een stedenbouwkundige vergunning hetzij een vrijstelling van het aanvragen van een stedenbouwkundige vergunning te verlenen voor de werken tot verbreding van het voormelde voetpad en tot aanleg van het voormelde terras
- en om de stad Brussel te veroordelen tot een dwangsom van 100.000 frank per dag verschuldigd aan elke verzoeker;

Gelet op de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, inzonderheid op de artikelen 17 en 18;

Gelet op het arrest nr. 59.488 van 2 mei 1996 waarbij de voorlopige schorsing van de tenuitvoerlegging van de bestreden beslissingen wordt bevolen, de vraag om een dwangsom op te leggen wordt afgewezen, en de zaak opnieuw wordt opgeroepen op de terechtzitting van 21 mei 1996;

Gehoord het verslag van Staatsraad D. VERBIEST;

Gehoord de opmerkingen van Advocaat P. PEETERS die, loco Advocaat A. MONSAERT verschijnt voor de verzoekende partijen, van Advocaat N. WEINSTOCK, die verschijnt voor de verwerende partij, en van Advocaten P. FLAMEY en J. GHYSELS die, loco Advocaat M. SENELLE verschijnen voor de tussenkomende partij;

Gehoord het gedeeltelijk eensluidend advies van Adjunct-auditeur J. CLEMENT, daartoe gemachtigd door de Auditeur-generaal bij beslissing van 13 december 1995;

Gelet op titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973;

Gelet op het bij artikel 91 van het procedurereglement vereiste advies van de Auditeur-generaal;

Overwegende dat de verwerende partij aanvoert dat het arrest a quo ten onrechte heeft geoordeeld dat de door verzoeksters ingestelde procedure bij uiterst dringende noodzakelijkheid verantwoord was;

Overwegende dat het arrest a quo op dit stuk kracht van gewijsde heeft; dat in huidig arrest enkel moet worden nagegaan of de motieven die tot een voorlopige schorsing hebben geleid niet ernstig worden tegengesproken door de gegevens en redenen die nu door de verwerende partij en de tussenkomende partijen naar voor worden gebracht zodat de uitgesproken schorsing van de tenuitvoerlegging moet worden gehandhaafd;

Overwegende dat de verwerende en de tussenkomende partijen doen gelden dat het beroep niet ontvankelijk is aangezien de gevraagde schorsing de verzoekende partijen geen voordeel meer kan brengen, doordat bij besluiten van het college van burgemeester en schepenen van de stad Brussel van 9 en 15 mei 1996 uitdrukkelijk toelating werd verleend "voor het uitbreiden van het voetpad en het aanleggen van een verplaatsbaar terras" en dat de bestaande toestand die door de verzoekende partijen wordt aangeklaagd bijgevolg berust op wettig genomen beslissingen die als dusdanig niet bestreden worden;

Overwegende dat de beslissing van het college van burgemeester en schepenen van 9 mei 1996 als volgt is genotuleerd :

"Het College neemt de volgende beslissing :
Le Collège prend la résolution suivante :

272

CABINETS DE M. LE BOURGMESTRE ET M. L'ECHEVIN VAN ROYE. - Demande de M. NIELS, propriétaire du restaurant 'Au Duc D'Arenberg', Petit Sablon, concernant l'élargissement du trottoir en vue d'y installer une terrasse non couverte.

1) L'élargissement est autorisé aux frais du propriétaire et conformément au modèle 'Chemins de la Ville'.

2) L'installation de la terrasse non couverte est autorisée, sous la réserve d'évacuation lors de manifestations au Palais d'Egmont.

Aldus beslist in zitting van donderdag 9 mei 1996
Ainsi délibéré en séance du jeudi 9 mai 1996";

dat de beslissing van 15 mei 1996 als volgt in de notulen is opgenomen :

"Le Collège prend la résolution suivante :
Het college neemt de volgende beslissing :

16

TRAVAUX DE VOIRIE.- Conditions à respecter par le titulaire de l'autorisation de l'élargissement du trottoir place du Petit Sablon n° 9, angle rue aux Laines, accordée par le Collège le 9 mai 1996.

1) Admettre :

- les matériaux proposés par le titulaire, à savoir pavés et bordures en pierre bleue;
- la prise en charge des frais par le requérant.

2) Approuver :

- le projet d'arrêté.

1) Admis.- 2) Le Collège prend l'arrêté y relatif.

Ainsi délibéré en séance du mercredi 15 mai 1996

Aldus beslist in zitting van woensdag 15 mei 1996";

dat reeds het ter terechtzitting van 2 mei 1996 neergelegde administratief dossier een brief bevat van 27 februari 1996 aan de afgevaardigde-bestuurder van de tussenkomende partij waarin de schepenen van openbare ruimte en leefmilieu laat weten dat de burgemeester en hijzelf toestemming geven voor de verbredingswerken aan het voetpad en de onmiddellijke uitvoering daarvan; dat in die brief naar een daaraan gehecht plan van die

werken wordt verwezen waarop door de burgemeester en de schepen is getekend in de bewoordingen "pour approbation du projet"; dat zoals in het arrest a quo is vastgesteld de verwerende en de tussenkomende partijen ter terechtzitting beweerden dat dit document de vergunning was, bedoeld in artikel 84 van de ordonnantie van 29 augustus 1991 houdende organisatie van de planning en de stedenbouw;

Overwegende dat niet blijkt dat de aangehaalde beslissingen van 9 en 15 mei 1996 in de plaats zijn gekomen van de beslissing vervat in de voormelde brief van 27 februari 1996; dat immers eensdeels, zoals hoger vastgesteld, de verwerende partij en de tussenkomende partij de laatst genoemde beslissing reeds aanmerkten als een stedenbouwkundige vergunning en anderdeels enkel uittreksels uit de notulen van de vergadering van het college van burgemeester en schepenen van 9 en 15 mei 1996 worden voorgelegd, maar geen vergunning als dusdanig; dat bovendien, in antwoord op de vraag van het bevoegde lid van het auditoraat, de verwerende partij ter zitting stelde niet te weten of deze laatste beslissingen van het college al dan niet beschouwd kunnen worden als stedenbouwkundige vergunningen; dat gelet op de aldus vastgestelde onduidelijkheid moet worden aangenomen dat de verzoekende partijen nog steeds belang hebben bij het handhaven van de bij het arrest a quo bevolen schorsing; dat de exceptie moet worden verworpen;

Overwegende dat het arrest a quo het middel ernstig bevond, dat is afgeleid uit de schending van de ordonnantie van 4 maart 1993 inzake het behoud van het onroerende erfgoed, inzonderheid het artikel 27, § 2, naar luid waarvan het verboden is zonder een voorafgaande en schriftelijke vergunning van de Brusselse Hoofdstedelijke regering aan een goed behorend tot het beschermde onroerende erfgoed werkzaamheden uit te

voeren die het uitzicht ervan wijzigen, en het artikel 29, naar luid waarvan in de zogenaamde vrijwaringszone alle handelingen en werkzaamheden die van aard zijn het uitzicht op een goed behorend tot het beschermde onroerende erfgoed te wijzigen, gebonden zijn aan het advies van de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest; dat het arrest het aangevoerde middel ernstig noemde, omdat "in het administratief dossier noch enige toelating van de Regering, noch enig advies van de Koninklijke Commissie is terug te vinden"; dat het arrest de toepassing van de voormelde ordonnantie van 4 maart 1993 afleidde uit het koninklijk besluit van 10 april 1967 waardoor het gebouw waarin het restaurant gevestigd is, beschermd wordt als monument, het koninklijk besluit van 20 juli 1972 waardoor de Kleine Zavel in zijn geheel werd beschermd en de brief van 12 december 1995 waarin de hoofdpolitiecommissaris aan de afgevaardigde-bestuurder van de tussenkomende partij uitdrukkelijk mededeelt dat de diensten van de schepen van openbare ruimte en leefmilieu zich in verbinding zouden stellen met de voornoemde Koninklijke Commissie ("... dont les services vont a présent se mettre en rapport avec la Commission Royale des Monuments et des Sites"); dat het bijkomende administratief dossier neergelegd door de verwerende partij een brief bevat van 12 december 1995 waarin ook de burgemeester van de stad Brussel de schepen van openbare ruimte en leefmilieu verzoekt om wat de in het geding zijnde werken betreft het advies van de bedoelde Koninklijke Commissie in te winnen ("...Puis-je vous demander de recueillir l'avis de la Commission Royale des Monuments et des sites"); dat echter ook dit bijkomend administratief dossier geen toelating van de Regering bevat, noch enig advies van de meervermelde Commissie wat bedoelde werken betreft;

Overwegende dat de verwerende partij betoogt dat het middel ten onrechte als ernstig werd bevonden;

dat zij daaromtrent stelt dat de bepalingen van de ordonnantie van 4 maart 1993 inzake het behoud van het onroerende erfgoed ten dezen geen toepassing zouden vinden aangezien, wat de betrokken beschermingsbesluiten betreft, "vooralsnog geen vrijwaringszone werd vastgelegd"; dat ter zitting de tussenkomenende partij met betrekking tot dat middel stelt dat het voormeld koninklijk besluit van 20 juli 1972 enkel het park van de Kleine Zavel beschermt en niet het gehele plein en dat het opvalt dat de verzoekende partijen nalaten dit besluit voor te brengen;

Overwegende dat zowel de verwerende partij als de tussenkomenende partij hun verweer tegen het middel steunen op de tekst van de voornoemde beschermingsbesluiten van 10 april 1967 en 20 juli 1972, maar nalaten om deze besluiten over te leggen; dat voorts dit verweer enkel verwijst naar het ontbreken van vrijwaringszones, waardoor het enkel betrekking heeft op artikel 29 van de voornoemde ordonnantie en niet op artikel 27, § 2, waarin geen sprake is van vrijwaringszones; dat overigens het nog niet bepaald zijn van deze vrijwaringszones de bescherming niet teniet doet, voortvloeiend uit de voormelde beschermingsbesluiten; dat deze besluiten immers genomen zijn met toepassing van de wet van 7 augustus 1931 op het behoud van monumenten en landschappen en luidens artikel 41, § 2, van de voormelde ordonnantie van 4 maart 1993 dergelijke besluiten van kracht blijven tot zij overeenkomstig die ordonnantie zouden worden gewijzigd of opgeheven en de in die ordonnantie bepaalde gevolgen van de bescherming verbonden zijn aan de "goederen die beschermd zijn met toepassing van de wet van 7 augustus 1931";

Overwegende dat uit het vorenstaande volgt dat de verwerende en de tussenkomenende partijen geen elementen naar voren hebben gebracht die de Raad wat het ernstig bevonden middel betreft tot een ander oordeel

moeten brengen dan dat van het arrest a quo; dat het middel een ernstig middel is dat de vernietiging van de bestreden beslissingen kan verantwoorden;

Overwegende, wat het nadeel betreft, dat de verwerende partij de overweging bekritiseert van het arrest a quo, waarin wordt gesteld dat het nadeel moeilijk te herstellen is, niet omdat het terras moeilijk te verwijderen zou zijn, maar omdat het voor de verzoekende partijen moeilijk is om zulks gedaan te krijgen, gelet op het gebrek aan ijver dat de administratieve overheden aan de dag leggen om de arresten van de Raad van State uit te voeren; dat de verwerende partij stelt dat deze overweging bezwaarlijk het bestaan "hic en nunc" van een moeilijk te herstellen nadeel hard kan maken;

Overwegende dat de verwerende partij in dit betoog niet kan worden bijgevalen; dat immers voor het bevelen van de schorsing van de tenuitvoerlegging niet is vereist dat het nadeel zich reeds voordoet, maar dat het door de onmiddellijke tenuitvoerlegging "kan" worden berokkend; dat ten dezen juist twijfel kan rijzen over het feit of de verwerende partij wel zinnens is de arresten van de Raad van State uit te voeren; dat immers in het arrest a quo het middel ernstig werd bevonden afgeleid uit de schending van de ordonnantie van 4 maart 1993 omdat door de verwerende partij een toelating was gegeven om voor een beschermd monument het voetpad te verbreden en een terras te installeren, zonder dat de toestemming daartoe van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering voorgeschreven in artikel 27, § 2, van de ordonnantie of enig advies van de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen in de zin van artikel 29 van de ordonnantie kon worden voorgelegd en dat nu, bij de voormelde beslissingen van 9 en 15 mei 1996, genomen na het arrest a quo van 2 mei 1996, opnieuw toelating wordt gegeven om voor hetzelfde beschermd monument het

voetpad te verbreden en een terras aan te leggen, waarbij de verwerende partij opnieuw in gebreke blijft de voornoemde toelating en advies voor te leggen; dat het arrest a quo terecht overweegt dat het ingeroepen nadeel moeilijk te herstellen is; dat de verwerende partij en de tussenkomenende partijen geen elementen aanbrengen die tot een andere zienswijze nopen;

Overwegende, wat de dwangsom betreft, dat er geen gronden zijn om anders te beslissen dan het arrest a quo; dat de vordering, aangezien zij ertoe strekt om een dwangsom te doen uitspreken die toekomt aan elke van de verzoekende partijen, immers niet ontvankelijk is, om de goede redenen uiteengezet in het arrest a quo;

Overwegende dat voldaan is aan de voorwaarden gesteld in artikel 17, § 2, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State die vervuld moeten zijn wil een vordering tot schorsing worden toegewezen;

Overwegende dat artikel 17, § 4, van de voormelde gecoördineerde wetten het volgende bepaalt :

"(...) Indien de schorsing is bevolen, wordt binnen zes maanden na de uitspraak van het arrest uitspraak gedaan over het verzoekschrift tot nietigverklaring";

dat een zo korte termijn zich niet verdraagt met de gewone termijnen van de rechtspleging; dat deze laatste derhalve dienen te worden ingekort zoals wordt aangegeven in het onderstaande dictum,

B E S L U I T :

Artikel 1.

Het arrest nr. 59.488 van 2 mei 1996 wordt bevestigd.

Artikel 2.

De termijn voor het indienen van de memories van antwoord en van wederantwoord wordt beperkt tot dertig dagen.

De termijn voor het indienen van de laatste memories wordt beperkt tot vijftien dagen.

Aldus te Brussel uitgesproken in openbare terechtzitting, op achttien juni 1900 zesennegentig, door de Xe kamer, die was samengesteld uit :

de HH.	G. BAETEMAN,	eerste voorzitter van de Raad van State,
	D. VERBIEST,	staatsraad,
	A. BEIRLAEN,	staatsraad,
Mevr.	S. DOMS,	griffier.

De griffier,

De voorzitter,

S. DOMS.

G. BAETEMAN.